

เล่มที่
3

รายงาน การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 2 MCU Nan Congress II

วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

Proceedings

การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาจิตใจ
และสังคมอย่างยั่งยืนในยุค THAILAND 4.0

Research and Innovation for Sustainable Mental
and Social Development in Thailand 4.0 Era

สำนักงาน ป.ป.ช.

เล่มที่
3

รายงาน การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 2 MCU Nan Congress II

วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

Proceedings

การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาจิตใจ
และสังคมอย่างยั่งยืนในยุค THAILAND 4.0

**Research and Innovation for Sustainable Mental
and Social Development in Thailand 4.0 Era**

สำนักงาน ป.ป.ช.

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 2 MCU Nan Congress II

Research and Innovation for Sustainable Mental and Social Development
in Thailand 4.0 Era

วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ที่ปรึกษา	พระราชวรเมธี,รศ.ดร.	รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร
	พระราชคุณากรณ์	เจ้าคณะจังหวัดน่าน
	พระราชศาสนาภิบาล	รองเจ้าคณะจังหวัดน่าน
	พระสุนทรมุณี	ประธานคณะกรรมการวิทยาลัยสงฆ์นครน่าน
	ว่าที่ร้อยตรีสมเดช อภิขยกุล	ที่ปรึกษาวิทยาลัยสงฆ์นครน่าน

คณะกรรมการ

พระราชปริยัติกวี,ศ.ดร.	ประธานคณะกรรมการ
พระราชวรมนู,ดร.	รองประธานคณะกรรมการ
รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม	รองประธานคณะกรรมการ
พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ,รศ.ดร.	รองประธานคณะกรรมการ
พระสุธีรัตนบัณฑิต,รศ.ดร.	คณะกรรมการ
พระครูโสภณปริยัติสุธี, รศ.ดร.	คณะกรรมการ
ศาสตราจารย์ ดร.วัชร งามจิตรเจริญ	คณะกรรมการ
ศาสตราจารย์ ดร.จันทน์ อติวัฒนสิทธิ์	คณะกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.ปรุทธิ์ บุญศรีตัน	คณะกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.กุหลาบ รัตนสังธรรม	คณะกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ อุปสอด	คณะกรรมการ
พระชยานันทมุนี,ผศ.ดร.	กรรมการและเลขานุการ
พระครูปลัดวัชรพงษ์ วชิรปญโญ,ดร.	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
อาจารย์ ดร.วรปรัชญ์ คำพงษ์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
อาจารย์ ดร.ชำนาญ เกิดข่อย	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
อาจารย์ ดร.เบญจมาศ สุขสถิตย์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
อาจารย์เชษฐ นิยมมาทพัฒน์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

แบบปก-รูปเล่ม : นายศุภกริช เชื้อนเพชร

พิมพ์เมื่อ : กันยายน 2561

จัดพิมพ์ในงาน : การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 2

วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ประจำปี 2561

ถ้อยแถลง

วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน เฉลิมพระเกียรติฯ จัดประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๒ MCU Nan Congress II เรื่อง การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาจิตใจและสังคมอย่างยั่งยืนในยุค Thailand ๔.๐ (Research and Innovation for Sustainable Mental and Social Development in Thailand ๔.๐ Era) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการสู่สังคม และเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านบทความทางวิชาการและงานวิจัยในการบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติ โดยอนุวัตตามปรัชญาของมหาวิทยาลัยและนโยบายรัฐบาล ที่ให้ความสำคัญต่อการวิจัย การพัฒนาต่อยอด และการสร้างนวัตกรรมเพื่อนำไปสู่การแก้ไขและพัฒนาประเทศให้ยั่งยืน

นักวิทยาศาสตร์ยุคใหม่เริ่มหันมาศึกษาภูมิปัญญาตะวันออก โดยเฉพาะพระพุทธศาสนา ทำให้รู้พุทธธรรมบางแง่มุมอยู่บ้าง เช่น เมื่อพระพุทธศาสนาแสดงไว้ว่า “สังขารทั้งปวงเพราะไม่เที่ยง (อนิจจะ) จึงอยู่ในสภาพเดิมไม่ได้ (ทุกข์) เพราะอยู่ในสภาพเดิมไม่ได้ จึงหาตัวตนที่แท้จริงไม่ได้ (อนัตตา) ไม่มีอะไรเป็นหน่วยอิสระซึ่งคงที่ ไม่มีอะไรคงตัว ไม่มีอะไรเป็นตัว มีแต่กระแสธรรมไหลไปสับเนื่องสัมพันธ์กันไป เป็นปัจจัยแก่กันและกัน มีอยู่ด้วยความสัมพันธ์กัน มีอยู่ด้วยอาศัยปัจจัย ไม่มีความคงที่อยู่อย่างเดิม ไม่มีอยู่โดยตัวมันเอง ไม่มีตัวตนที่แท้จริง”

นักฟิสิกส์ยุคใหม่จึงแสดงทรรศนะสะท้อนความจริงเกี่ยวกับปรากฏการณ์ในโลกว่า “อนุภาคพื้นฐานไม่ใช่สิ่งที่มีอยู่แบบอิสระแยกจากกันได้ โดยเนื้อแท้ อนุภาคนั้นเป็นชุดแห่ง ความสัมพันธ์ที่แผ่ออกไปยังสิ่งอื่นๆ อนุภาคพื้นฐานไม่ใช่สิ่งที่มี” เวอร์เนอร์ ไฮเซนเบิร์ก กล่าวว่า “โลกนี้ปรากฏเป็นชิ้นส่วน เหตุการณ์ที่ซับซ้อนโยงใยเข้าหากัน ทดแทนกัน ทับซ้อนกันหรือรวมตัวกันจนมีผลออกมาเป็นการถักทอขององค์รวม”

นักฟิสิกส์ยุคใหม่เห็นตรงกันว่า ความสมดุลของโลกเป็นผลจากความสัมพันธ์อย่างลงตัวระหว่างสิ่งมีชีวิตกับสิ่งไม่มีชีวิต ทุกสิ่งมีระบบควบคุมการดำรงอยู่ร่วมกันที่เป็นเอกภาพ โลกคือองคภาพพที่มีชีวิต เป็นอาณาจักรแห่งความร่วมมือระหว่างพืช สัตว์ แบคทีเรีย ซึ่งดำรงอยู่ร่วมกันในลักษณะพันธมิตรประสานกิจกรรมระหว่างกัน เพื่อความอยู่รอดของส่วนรวมทั้งหมด วิธีการนำถกเถียงโพธิญาณและข้อค้นพบทางวิทยาศาสตร์ไปใช้โดยการบูรณาการ คือเติมเต็มให้แก่กันและกัน

วิธีที่ ๑ การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและหลักการทางวิทยาศาสตร์ไปอธิบายเสริมกันและกันให้เป็นที่เข้าใจง่ายขึ้น เช่น กรณีพระพุทธเจ้าทรงแสดงโลกทัศน์ที่เป็นสัมมาทิฐิและมิจฉาทิฐิว่า โลกนี้โดยมากอาศัยส่วนสุดต่าง ๒ ข้าง คือ ความมี (อัตถิตา) และความไม่มี (นัตถิตา) เมื่อบุคคลเห็นเหตุเกิดแห่งโลก ด้วยปัญญอันชอบตามความเป็นจริง ความไม่มี (นัตถิตา) ในโลกก็ไม่มี เมื่อบุคคลเห็นความดับแห่งโลก ด้วยปัญญอันชอบตามความเป็นจริง ความมี

(อรรถิถา) ในโลกก็ไม่มี ข้อที่ว่า ‘สิ่งทั้งปวงมีอยู่’ นั้น เป็นส่วนสุดโต่งข้างหนึ่ง ข้อที่ว่า ‘สิ่งทั้งปวงไม่มีอยู่’ นั้น เป็นส่วนสุดโต่งอีกข้างหนึ่ง ตถาคตแสดงธรรมโดยสายกลาง ไม่เข้าไปข้องแวะส่วนสุดโต่งทั้งสองข้างนั้น

พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) กล่าวว่า แนวคิดทางพระพุทธศาสนานี้ นักวิทยาศาสตร์อาจไม่เข้าใจชัด ก็ให้นำหลักการของฟิสิกส์คว้นต้ม มาอธิบายเทียบเคียงกัน ทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ที่เหมือนกันมีว่า

โฟตอนหรือส่วนประกอบย่อยแห่งอะตอมของแสง เป็น ‘ทวิลักษณ์’ คือ (๑)อนุภาค (๒)คลื่น ทั้งสองอยู่ด้วยกัน แต่เป็น ๒ อย่างที่ขัดแย้งกันอยู่ในตัว ถ้าเราบอกว่า โฟตอนเป็นอนุภาค ก็เป็นมุมมองที่ สุดโต่งข้างหนึ่ง ถ้าเราบอกว่า โฟตอนเป็นคลื่น ก็เป็นมุมมองที่ สุดโต่งอีกข้างหนึ่ง มองอย่างไรจึงไม่ถือว่าเป็นที่ สุดโต่ง ? มองโดยมีขั้วเม่นธรรมเทศนา คือ มองโดยสายกลาง

นักวิชาการทางพระพุทธศาสนาอาจไม่เข้าใจทฤษฎีนี้ของนักวิทยาศาสตร์ ก็ให้นำมาแนวคิดทางพระพุทธศาสนาที่แสดงไว้ข้างต้นนั้นมาอธิบายเทียบเคียงกัน

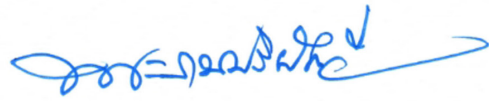
วิธีที่ ๒ การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปเติมเต็มวิทยาการใหม่ๆ ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เช่น แนวคิดทฤษฎีทางการบริหารยุคใหม่อาจมีความสมบูรณ์บางมิติ แต่ยังขาดไปบางมิติ ในการบริหารคน นักบริหารยุคใหม่อาจมองเพียงว่า การบริหารคนที่จะให้ได้ดำเนินด้วยดีนั้น ให้ค่าตอบแทนสูง มีสวัสดิการพร้อม สร้างความเป็นกันเอง เท่านั้นก็น่าจะเพียงพอ แต่พระพุทธศาสนามีหลักสังคหวัตถุ ๔ คือ ทาน ปิยวาจา อตถจริยา สมานัตตตา ที่จะทำให้การบริหารมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นกว่า หรือแม้แต่หลักวิชาว่าด้วยการรักษาพยาบาล ในการรักษาพยาบาลคนเจ็บป่วยที่ผ่านมา เราอาจเน้นการรักษาโรค แต่ปัจจุบันมีการนำหลักการทางพระพุทธศาสนาการรักษาใจผู้เจ็บป่วย ใช้วิธีการรักษาโรค รักษาใจควบคู่กันไป

วิธีที่ ๓ การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นฐานในการทำวิทยการใหม่ๆ ทั้งหลายมีโอกาสดได้แสดงฐานะและบทบาทมากยิ่งขึ้น นั่นคือผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในวิชาการยุคใหม่ได้หันมาศึกษาปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา พัฒนาตัวเองให้มีความเข้มแข็งสามารถยืนหยัดอยู่ได้ในท่ามกลางโลกธรรมที่แปรเปลี่ยนไปในทางดีและไม่ดีตลอดเวลา ความเป็นคนเข้มแข็งนี้ จะเป็นโอกาสให้ได้ใช้วิชาความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่การงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดเวลา วิธีที่ ๓ นี้ถือว่าตรงกับพุทธประสงค์มากที่สุด เพราะทรงแสดงลำดับขั้นของการพัฒนาตนเพื่อบรรลุปเป้าหมายที่ถึงประสงค์ โดยเริ่มจากการศึกษาหาความรู้ด้านวิชาการวิชาชีพ (ปริยัติสัทธรรม) อบรมสั่งสมตนให้มีความเรียบร้อยด้านกายภาพให้เข้มแข็งอดทนด้านจิตภาพ และโลกทัศน์ชีวิตทัศน์ที่เป็นสัมมาทิฐิรู้ตลอดเวลา (ปฏิบัติสัทธรรม) และท้ายให้มีความร่มเย็นเป็นสุข (ปฏิเวธสัทธรรม)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีปรัชญาว่า “จัดการศึกษาพระพุทธศาสนาบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ พัฒนาจิตใจและสังคม” ในภาคปฏิบัติก็มีการศึกษาวิชาพระพุทธศาสนาทุกสาขาวิชา ถือว่าได้สะสมองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาเป็นเวลายาวนาน มีองค์ความรู้ด้านนี้ทั้งในรูปของความรู้ที่อยู่ในตัวตน (Tacit Knowledge) และความรู้สาธารณะ (Explicit Knowledge) หลากหลาย

การจัดสัมมนาวิชาการระดับชาติครั้งนี้เป็นเวทีวิชาการที่จะแสดงให้เห็นประชาคมทางวิชาการทั่วประเทศรู้ว่า
หลักวิชาพระพุทธศาสนาบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่นั้นเป็นอย่างไร และจะสามารถนำไปใช้ให้เกิด
ประโยชน์แก่สังคมประเทศชาติอย่างไร

ขออนุโมทนาในวิริยะอุตสาหะของผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยสงฆ์นคร
น่านฯ และคณะ วิทยาเขต วิทยาลัยสงฆ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและองค์กรภาคี
เครือข่าย ในการร่วมด้วยช่วยกันจัดงานและนำเสนอผลงานทางวิชาการในรูปแบบต่างๆ อันจะเป็น
คุณูปการต่อศึกษาพระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาจิตใจและสังคมสืบไป.

(พระราชปริยัติกวี, ศ.ดร.)

อธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

คำนำ

การประชุมวิชาการระดับชาติที่มีรายงานสืบเนื่องจากการประชุม (Proceedings) ครั้งที่ 2 วิทยาลัยสงฆ์ นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม ราชกุมารี ได้ร่วมกับภาคีเครือข่ายที่มีบทบาทในการพัฒนาด้านการศึกษาและสังคม ประกอบด้วย คณะสงฆ์ จังหวัดน่าน กรมการแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก องค์การบริหารส่วนจังหวัดน่าน สำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษา (สกอ.) สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (วช.) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบ ปราบการทุจริตแห่งชาติประจำจังหวัดน่าน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านน่าน จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ศูนย์จังหวัดน่าน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ วิทยาลัยน่าน และ วิทยาลัยชุมชนน่าน ภายใต้ หัวข้อเรื่อง “การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาจิตใจและสังคมอย่างยั่งยืนในยุค Thailand 4.0” โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของมหาวิทยาลัยและนักวิชาการสู่สาธารณะ ตามวิสัยทัศน์ของ มหาวิทยาลัย เป็นเวทีสาธารณะเสนอแนะผลงานวิชาการในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับพุทธบูรณาการเพื่อการพัฒนาที่ยัง ประโยชน์ให้เกิดกับทุกภาคส่วนของสังคม

ขออนุโมทนาในวิริยะอุตสาหะของผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยสงฆ์นครน่าน และคณะ ผู้บริหาร คณาจารย์ วิทยาเขต วิทยาลัยสงฆ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและองค์กรภาคีเครือข่าย ในการร่วมด้วยช่วยกันจัดงานและนำเสนอผลงานทางวิชาการในรูปแบบต่าง ๆ อันจะเป็นคุณูปการต่อศึกษา พระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาจิตใจและสังคมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การ ประชุมวิชาการระดับชาติในครั้งนี้ จะอำนวยประโยชน์แก่คณาจารย์ บุคลากรในมหาวิทยาลัย และนักวิชาการ ในการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ในยุคไทยแลนด์ 4.0 อย่างยั่งยืนสืบไป

(พระชยานันท์มณี, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครน่าน เฉลิมพระเกียรติฯ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ถ้อยแถลงของประธานคณะบรรณาธิการ	ก
คำนำ	ง
ที่มาสมาชิกรัฐสภาของประเทศไทยภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 นิติพันธ์ อินทรโชติ	1
การติดตามบันทึกที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เลย รุ่นที่ 62 พระมหาสมศักดิ์ สติสมปโน, ประสงค์ หัสรินทร์, จิรกิตต์ภณ พริยสุวัฒน์, ศตวรรษ สงกาพันธ์	14
แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมผู้ไทในจังหวัดกาฬสินธุ์ ยุทธพงษ์ เชื้อนแก้ว, สุชานาถ สิงหาบัต	26
การพัฒนาเพื่อการบริหารจัดการสู่การเปลี่ยนผ่านศตวรรษ ที่ 21: ไทยแลนด์ 4.0 พระปลัดมนู ฐานจาโร, เขมจิรา พิทักษ์ราษฎร์	35
การจัดการเชิงบูรณาการทางพระพุทธศาสนากับการพัฒนาในยุค Thailand 4.0 พระครูชลธารคุณากร, พระมหามานัส ปสนโน	43
การบริหารจัดการการให้บริการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในจังหวัดฉะเชิงเทรา ศิริพร จบศรี	52
รูปแบบการฝึกพูดแบบโทสต์มาสเตอร์สำหรับครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ชญานันท์ อัครธรรมานนท์, ประทีป พิษทองกลาง	60
ธรรมาตรา เยือนถิ่นครุบาเมืองลี: แนวทางการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อสักการะ ครุบาในเขตอำเภอลี จังหวัดลำพูน อาภากร ปัญญา, ชัยวัฒน์ ต่อมดวงแก้ว, ประทีป พิษทองกลาง	73
กระบวนการสร้างสันติสุขเชิงพุทธในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย พระมหาสุชาติ อนุบาลโย	86
การบริหารทรัพยากรมนุษย์ในยุค Thailand 4.0 พระมหาภิกขิต กิตติเมธี, พระรณชัย กิตติภทโท	99

กระบวนการพัฒนาสังคมตามหลักอารยธรรมวิถีของสี่ครูบาในจังหวัดลำพูน พระณฤพันธ์ ภาณิสฺสโร, พระมหาอรรถพล นริสฺสโร, ปิ่นปิ่นท์ เหลืองพิทักษ์	107
แนวทางการจัดการและการอนุรักษ์เขตพื้นที่ต้นน้ำตามโครงการปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ จังหวัดน่าน วรปรัชญ์ คำพงษ์, อุดม จิตอารี, พระมหานันท องค์กรสิริ	116
กระบวนการสอนธรรมะเพื่อเสริมสร้างพลังทางสังคมด้วยพิธีกรรมการส่งเคราะห์ในล้านนา พระครูวรวรรณวิฑูรย์, สิงห์คำ รักป่า	129
รูปแบบส่งเสริมการบริหารองค์การบริหารการปกครองท้องถิ่น พระมหาพุทธพิชาญ โยธสาสโน, พระสิทธิชัย ขนฺติธมฺโม, พระครูปัญญาสุธรรมนิเทศก์, พระมหาสมพงษ์ ฐิตจิตฺโต	139
การบริหารจัดการสาธารณูปการตามแนวอริยสัจ 4 พระครูปลัดคำณ แก้วเกลี้ยง, สุขอุษา นุ่นทอง, สุภาภรณ์ โสภา	148
กลุ่มปราสาทตาเมือน อโรคยสถาน เส้นทางความสัมพันธ์แห่งชนชาติพันธุ์เขมร ไทย กัมพูชา พระปลัดวัชร วชิรญาโณ	161
ปราสาททง: โบราณสถานแห่งลมหายใจของตำบลปราสาททง พระปลัดวัชร วชิรญาโณ	177
แนวคิดในการพัฒนาประเทศไทย กิตติคุณ ดวงสงค์, พระเอกรัตน์ มหามงคล, พระมหาสมพงษ์ ฐิตจิตฺโต	183
หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับพุทธญาณวิทยา ภูวเดช สิ้นทับศาล, ประพัฒน์ ศรีกุลกิจ, พระมหาปณิธาน สุเมโธ	194
หลักการและแนวคิดสาธารณสุขในพระพุทธศาสนา ประพัฒน์ ศรีกุลกิจ, เสถียร สระทองให้, พระครูปิยกิจบัตติ	206
การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการวิชาสังคมศึกษา พระวิรัชศักดิ์ จันทวโธ, พระครูวิริยปัญญาภวิวัฒน์, พระเอกรัตน์ มหามงคล, พระมหาสมบัติ ฐานวโร	218
แนวทางการจัดการป่าและการส่งเสริมสัมมาชีพของเกษตรกรวิถีพุทธสู่ความยั่งยืน สิทธิชัย อุ่นสวน, พระสมุห์อุทัย อุทัยเมธี, สมคิด นันตะ	226

บทบาทของผู้นำชุมชนในการจัดการฟื้นฟูป่าต้นน้ำตามแนวพระราชรัฐ อย่างยั่งยืนศึกษาเฉพาะชุมชนตำบลสะเนียน อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน พระครูวิจิตรธรรมโชติ , พระมหากิตติ กิตติเมธี, พระรณชัย กิตติภทโท	235
ทักษะการเรียนรู้ของนิสิตสาขาวิชารัฐศาสตร์ วิทยาลัยสงฆ์ นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระ เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม ราชกุมารี อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน พระวีระวัฒน์ วีระพัฒโน	244
คัมภีร์อุตตรวินิจฉญาณิกา: การแปลและศึกษาวิเคราะห์ ชำนาญ เกิดข้อ, กัญจนพร เกิดข้อ	253
คุณธรรมจริยธรรมของความเป็นครูในยุคไทยแลนด์ 4.0 ประทีป ยคนรินทร์, สายสมร ดวงตา	261
การพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนตามหลักพระพุทธศาสนา สมจันท์ ศรีปรัชยานนท์	271
ปัญหาเกี่ยวกับการกระทำความผิดของพระภิกษุในพระพุทธศาสนา พระครูปริยัติปัญญาโสภณ, พระสุเทิด ที่ปงโกร, พระวิชาญ อาทโร ทัศนะ คล่องวิจิษฐ์, ทิพย์ ชันแก้ว	287
การปฏิบัติตนตามวิถีประชาธิปไตย พระวิชาญ อาทโร, พระสุเทิด ที่ปงโกร	295
แนวคิดและกลไกการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ กันตภณ จงงามวิไล	308
การบริหารองค์กรเทศบาลในศตวรรษใหม่ ณรงค์ เชื้อเย็น	321
การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพระไตรปิฎก พระมหาธงชัย ฐิตโสภณ, พระพรสวรรค์ ฐิติญาโน, พระกัญจน์ กนตธมโม	331
ศีล 5 ตามแนววิถีพระพุทธศาสนา วุฒิ หมั่นสิน	346

วัฒนธรรมการเลี้ยงดูเด็กในยุค Thailand 4.0 ธนวัฒน์ ศรีลา	363
หลักพุทธธรรมกับการบริหารองค์การ อุดม จิตอารี, พระมหานันท องค์กรสิริ, วรปรัชญ์ คำพงษ์	375
การเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำ จังหวัดน่าน ธัชพล ยรรยงค์	383
นครน่าน: เมืองเก่าเมืองแห่งวัฒนธรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ พระชยานันท์มณี	397
ปรีชาธรรมในเครื่องสักการะของล้านนา ฐิติพร สะสม	409
การประยุกต์ 3Q เข้ากับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาจิตใจและสังคม อย่างยั่งยืนในยุค THAILAND 4.0 พระมหาสุทนต์ ชาญชัย	417
การบูรณาการหลักอารยธรรมวิถีของสี่ครูกับการจัดการศึกษาในโรงเรียน จังหวัดลำพูน ปรีชา ศรีสอนใจ, ประเด็น แบนปิง	427
การตีความโศกสปัญหาในอรรถกถาปรมัตถโชติกา สุตตนิบาต ขุททกนิกาย พระสุตตันตปิฎก พระศรีวิสุทธิคุณ	437
รัฐประศาสนศาสตร์ในบริบทของความเปลี่ยนแปลง: จากคำประกาศแห่งเมือง แบล็กสเปิร์กสู่การบริการสาธารณะแนวใหม่ สุรศักดิ์ ชะมารัมย์, พระมหาโชตินิพัทธ์ สุธรรมา, วันชัย สุขตาม	448
กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดน่าน สมคิด นันตะ, สิทธิชัย อุ่นสวน	459
Work Manual: การยืมเงินทดรองจ่ายของวิทยาลัยสงฆ์ นครน่านเฉลิมพระเกียรติฯ ยุค Thailand 4.0 อุษา เลาดี	470

การพัฒนาแบบการบริหารจัดการเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชน ของการพึ่งตนเองอย่างยั่งยืนในจังหวัดแพร่	489
ธาดา เจริญกุล, พระครูสังฆรักษ์บุญเสริม กิตติคุณโณ, ชุมพล ปานเกตุ ธีรวัฒน์ จันทร์จำรัส, พระครูธรรมธรรบงกช คนธโร, กาญจนา คำจตุ	
ความเสี่ยงในการเกิดโรคไตเรื้อรังของพระสงฆ์ในจังหวัดพิจิตร	498
ชมพูนุท สิงห์มณี, เบญจมาศ สุขสถิตย์, วโรตม เสมอเชื้อ	
วัฒนธรรมการเลี้ยงผีปู่ย่า ของประชาชนบ้านกอก ตำบลท่านาว อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน	507
พระครูฉันทเจติยานุกิจ	
แนวทางการพัฒนาพระพุทธศาสนากับศาสตร์การเมืองการปกครองของไทย	516
ชุมพล เพ็งศิริ	
การลงโทษอาญาตามกฎหมายมังรายศาสตร์ กฎหมายปกครองคณะสงฆ์พระวินัย (กฎหมายที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติขึ้น) และกฎหมายอาญา	532
พระครูพิศาลสรกิจ, คนอง วังฝ่ายแก้ว	
พิธีกรรมบายศรีสู่ขวัญพระนาคแก้วของชาวบ้านเจน อำเภอกู่กมยาว จังหวัดพะเยา	541
พระปลัดพงศ์ศิริ พุทธิวิไล, กฤษณา อุทัยกาญจน์, จอมพล สมหวัง	
การประยุกต์ใช้หลักวิศวกรรมความรู้เพื่อการออกแบบโมบายแอปพลิเคชันการศึกษา: แอปพลิเคชัน “วัดในบ้าน” เพื่อส่งเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุตามหลักไตรสิกขา	550
ณัฐพล ศรีโคตร, อธิชา ศรีธิ, สุพจน์ อุ่นแก้ว, ภัทรพร คูณยากร, อรวิชัย ถิ่นนุกูล เบญจมาศ สุขสถิตย์, นิพาวรรณ ไชยชนะนันท, ภูริดา เวียนทอง	
การพัฒนาโมบายแอปพลิเคชันสำหรับส่งเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุตามหลักไตรสิกขา	560
พระครูปลัดณัฐพล ประชุมหะ, นิพาวรรณ ไชยชนะนันท, ภัทรพร คูณยากร	
ความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติเพื่อป้องกันภาวะเมตาบอลิกซินโดรม	568
ของพระสงฆ์จังหวัดน่าน: การศึกษาเบื้องต้น เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง, พระชยานันท์, พระครูปลัดวัชรพงษ์ วชิรปัญญา วโรตม เสมอเชื้อ, ชมพูนุท สิงห์มณี, เบญจมาศ สุขสถิตย์, นิพาวรรณ ไชยชนะนันท	
กลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดของผู้ประกอบการกึ่งเครือข่าย	579
ผ่านสื่อเครือข่ายสังคมออนไลน์ สาธิต เชื้ออยู่นาน, พงศ์ แดงมณี, พชรพรรณ สุขทรัพย์, สุภาวรรณ ใจปิ่น, อัญชลี ธนะกุลบริรักษ์	

โรงเรียนผู้สูงอายุ: หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน มงคลกิตติ์ ไวหารเสาวภาคย์, เสาวนีย์ ไชยกุล	586
การเจ็บป่วยด้วยโรคของระบบหัวใจและหลอดเลือดของพระสงฆ์ในจังหวัดพิจิตร: ความเสี่ยง ปัจจัยเสี่ยง และการเข้าถึงบริการสุขภาพ วโรตม เสมอเชื้อ, เบญจมาศ สุขสถิตย์, ชมพูนุท สิงห์มณี	605
ความสำคัญของวิชาสังคมศึกษาและพัฒนนาการของวิชาสังคมศึกษา พระปรัชญา ขยวฑูโฒ, พระเอกรัตน์ มหามงคล, พระครูศรีสุนทรสรกิจ	616
ภาคผนวก	
คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเอกสารประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 2	628
คำสั่งแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความวิชาการ (Peer Review)	630